

РОЗДІЛ III

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА, ДЕМОГРАФІЯ ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

УДК:331.5 (477):339.13

DOI:10.31339/2313-8114-2018-2(10)-74-80

Зуб Марія Ярославівна

к.е.н., викладач,

Шуліка Дана Артемівна

студентка,

Хмельницький торговельно-економічний коледж

Київського національного торговельно-економічного університету

ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ НА ЕТАПІ ІННОВАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Теперішній стан інфраструктурного забезпечення ринку праці в регіонах України характеризується незавершеністю реформ його структурно-функціональної організації, недосконалим функціоналом, уповільненням процесів оптимізації, що гальмує своєчасне вирішення проблем зайнятості та підвищення рівня життя населення. Отже, наміри необхідності активізації функціональної діяльності всіх елементів інфраструктури регіонального ринку праці, розробки їх нових функцій, адекватних інноваційно-інформаційній моделі розвитку економіки. Мета статті – обґрунтувати сутнісне наповнення сучасної інфраструктури регіонального ринку праці як поліфункціональної системи та удосконалити її функції в умовах інноваційного розвитку регіонів України. Дослідження мети передбачає використання методів історичного аналізу, індукції та дедукції. У статті з'ясовано історичні умови становлення, формування та розвитку базових елементів інфраструктури національного ринку праці в період після 1991 р. у зв'язку із здійснюваною політикою реформ. Досліджені проблеми суперечливого й повільного становлення інституційної бази реалізації політики регулювання ринку праці і недостатнього застосування на практиці в сумісно-роздільній діяльності інфраструктурних ланок функцій координації, розподільної та мотиваційної функцій в системі організації працевикористання на національному та регіональному рівнях. Наукова новизна дослідження полягає у формулюванні авторського трактування «інфраструктури регіонального ринку праці» як нової поліфункціональної системи взаємодіючих інституційних суб'єктів з відведеними їм багатогранними функціями, яка, під впливом глобалізації, використовуючи новітні технології, спираючись на індивідуальне, сукупне та скоординоване знання, корегуючи підходи до управління, безперервно технологічно та інституційно самовідновлюється, перебудовується, модернізовуючи старі, вчасно звільняється від неефективних елементів, розбудовує нові стійкі та міцні інфраструктурні ланки, що орієнтуються на інклюзивні запити суспільства, виходячи з реальних можливостей та пріоритетного використання власного наявного ресурсного потенціалу регіону, створює якісно нові умови господарювання для досягнення ефективної зайнятості, формує нові цінності в українських громадян, створює рівні умови для розвитку людського капіталу, забезпечує гідне, комфортне та безпечне середовище, забезпечує соціальний захист всіх членів суспільства. Практична значущість полягає у розробці, систематизації та застосуванні загальних (цільових), специфічних (власних незамінних) й доповнюючих (делегованих, посередницьких) функцій інфраструктури регіонального ринку праці як основи для стійкого, інклюзивного, інтровертного та інноваційного розвитку регіональної економіки.

Ключові слова: поліфункціональність, інститути ринку праці, інфраструктура регіонального ринку праці, функції інфраструктури ринку праці, функції регіонального ринку праці.

ВСТУП

Постановка проблеми. Інфраструктура займає важливе місце в організації управління та ефективного функціонування, як національного, так і регіонального

ринку праці. Теперішній стан інфраструктурного забезпечення ринку праці в регіонах України характеризується незавершеністю реформ його структурно-функціональної організації, недосконалим функціоналом, уповільненням процесів оптимізації, що

гальмує своєчасне вирішення проблем зайнятості, зменшення трансакційних витрат, розвиток професійних навиків всіх учасників соціально-трудових відносин та підвищення життєвого рівня населення. Отже, на сьогодні назріла необхідність активізації сумісно-розділеної діяльності всіх елементів інфраструктури ринку праці в регіонах України та розвитку її багатогранних функцій як основи інноваційно-інформаційної моделі розвитку економіки, що актуалізує вибрану тему наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивченню сутності інфраструктури національного та регіонального ринку праці присвячено чимало наукових робіт таких учених, як: Д. П. Богині, В. Я. Брича, О. А. Грішнєвої, П. Ю. Бєленького, В. В. Дружиніної, В. М. Нижника, Т. А. Федотової, О. В. Чернявської та ін. Водночас, у науковому світі й досі не склалося єдиної думки фахівців та учених про функції інфраструктури регіонального ринку праці, що вимагає їх глибшого дослідження та чіткої систематизації.

Мета статті (постановка завдання). Мета статті – обґрунтувати сутнісне наповнення сучасної інфраструктури регіонального ринку праці як поліфункціональної системи та удосконалити її функції в умовах інноваційного розвитку регіонів України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Історично підтверджено, що на початку 90-х років XX століття, в умовах глибокої соціально-економічної кризи, яка набувала особливого загрозливого характеру в умовах ринкової трансформації, прийняття Закону України «Про зайнятість населення» [1] створило підґрунтя для формування інституційної бази реалізації політики регулювання національного ринку праці; визначено основну функцію – функцію регулювання ринку праці, яку здійснювали Міністерство праці та соціальної політики, Міністерство економіки та регіональні управління економіки місцевих державних адміністрацій. Слід зазначити, що в той час в нашій державі були створені основні елементи інфраструктури національного ринку праці, а саме: Державну службу зайнятості й Державний фонд сприяння зайнятості населення.

Становлення національного ринку праці в умовах реформування економіки України, яке супроводжувало період утвердження державної незалежності, відбувалося досить хаотично. Не зважаючи на те, що публічно відстоювалась потреба впровадження нових схем розміщення продуктивних сил, координація робіт центру та регіонів по розмежуванню виконуваних ними функцій та повноважень і гармонізація загальнодержавних, приватних та особистих інтересів суб'єктів ринку праці налагодженими так і не були [2, с. 84-85]. Отже, в перші роки реформ в Україні процес формування ринку праці відбувався досить суперечливо й повільно. Основною функцією інфраструктури ринку праці стала функція регулювання. На жаль, функції координації в

системі організації працевикористання на національному та регіональному рівнях та регулювання праці і зайнятості населення виконувались не належним чином, що призвело до різкого зубожіння людей, активізації неконтрольованої міграції, звуження системи зайнятості населення та зростання соціальної напруги в регіонах України.

З часом, центром уваги вчених стало виділення функцій регіонального ринку праці. Як зазначає В. Я. Брич, основними з них є: «...відтворювальна, посередницька, мотиваційна (створення конкурентного середовища), ціноутворююча, інтеграційна, соціальна, інноваційна, інвестиційна, інформаційна, регулююча функції та функція суспільного поділу праці» [3, с. 38]. В. М. Нижник вважає, що регулювання соціально-трудових відносин на РРП має здійснюватися через економічну, технічну, демографічну, екологічну, культурну та координаційну функції [4, с. 43].

За результатами дослідження встановлено, що довгий час розмежування функцій ринку праці із функціями інфраструктури ринку праці було досить умовним, та пояснювалось тим, що інфраструктура ринку праці (ІРП) є частиною ринку праці. З цього приводу, існує думка вчених, що «...виокремлення функцій суто інфраструктури ринку праці можливо шляхом деталізації основних функцій ринку праці» [5, с. 20].

Посилення впливу суперечливих тенденцій трансформаційних процесів національного ринку праці сприяли зростанню ваги інфраструктури ринку праці та поглибленню інтересу науковців до її функцій. Так, вчені Д. П. Богиня та О. А. Грішнєва переконані, що «...інфраструктура ринку праці включає державні і недержавні заклади сприяння зайнятості, кадрові служби підприємств і фірм, громадські організації і фонди, що забезпечують взаємодію між попитом і пропозицією праці». Основна функція, на їх думку, полягає у «...регулюванні відносин між працедавцями і працівниками з приводу оплати праці, її умов, розв'язання соціально-трудових конфліктів». Крім цього, до функцій інфраструктури ринку праці економісти відносять «...посередництво між працівником та працедавцем, сприяння їх контактам та взаємодії, допомогу у відборі працівників та виборі місця роботи, в укладенні трудового контракту тощо» [6, с. 59-62].

П. П. Мазурок в своїх роботах виокремлює регулюючу, розподільну, стимулюючу, прогностичну, інформаційну та міжнародну функції інфраструктури ринку праці [7, с. 41-45]. Вчений акцентує увагу на тому, що сучасній інфраструктурі ринку праці притаманні функції «...здійснення заходів щодо зміцнення міжнародного співробітництва у сфері соціально-трудових прав громадян, налагодження постійних зв'язків з Міжнародною організацією праці, вивчення та узагальнення міжнародного досвіду регулювання трудових відносин і зайнятості населення, його соціального захисту та поліпшення умов праці; участі у підготовці та реалізації міжнародних угод, пов'язаних з трудовою міграцією, захистом прав працівників-мігрантів» [8, с. 20].

Серед публікацій, в яких розглянуто сутність та функції інфраструктури ринку праці, слід виділити

монографію П. Ю. Беленького [9, с. 12]. В даній праці П. Ю. Беленький та В. Б. Людкевич розглядають інфраструктуру ринку праці як «...сукупність відповідних ланок, що є представниками інтересів суб'єктів ринку праці та носіями функцій забезпечення їх діяльності на ринку». Вчені, перш за все, виокремлюють такі функції інфраструктури ринку праці як: формування, розподілу, обміну і споживання робочої сили регіону та взаємовідносин з приводу трудовикористання між суб'єктами ринку праці [9, с. 12].

Суперечливий процес розвитку функцій як інфраструктури ринку праці, так і інфраструктури регіонального ринку праці триває й досі. Так І. А. Гашо та І. І. Лагунова наголошують, що головною соціально-економічною функцією ринку праці є досягнення ефективної (повної та раціональної) зайнятості. Вчені переконані, що саме інфраструктура ринку праці забезпечує виконання цієї функції, критерієм успішного функціонування якої є досягнення збалансованості між попитом та пропозицією. Для реалізації цього завдання, тобто забезпечення ефективної зайнятості населення, інфраструктура виконує спектр функцій: сприяє населенню в працевлаштуванні, професійній орієнтації; забезпечує соціальний захист працівників, які виходять на ринок праці; здійснює професійну підготовку і перепідготовку; налагоджує контакти між роботодавцями і працівниками; координує діяльність різних органів, які пов'язані з реалізацією політики зайнятості та діяльності на ринку праці [10, с. 71-72].

В. В. Дружиніна до функцій інфраструктури ринку праці відносить: регулювання взаємовідносин між працедавцями і працівниками з приводу оплати праці, її умов, рішення соціально-трудових конфліктів; захист колективних інтересів обох сторін (наприклад, профспілок, союзів підприємців, об'єднань працівників з обмеженою конкурентоспроможністю) і державного посередництва в питаннях соціального партнерства; посередництво між працівником і працедавцем, сприяння їх контактам і взаємодії, допомога у відборі і відборі працівників і виборі місця роботи, в складанні трудового контракту. Управлінські функції суб'єктів управління регіонального ринку праці аналогічні вищезгаданім, але поширюються тільки на ринок праці окремої території [11].

О. В. Чернявська розвиває ідею, що «...інфраструктура ринку праці забезпечує підвищення гнучкості та ефективності функціонування ринку праці за рахунок: розповсюдження інформації, яка, по-перше, забезпечить скорочення часу пошуку вакансій безробітними і необхідних працівників підприємствами, по-друге, сприятиме найму роботодавцями працівників, що відповідають їх вимогам, по-третє, яка б дозволила працівникам знайти робоче місце з відповідними умовами праці і задовільняючим їх рівнем заробітної плати; професійного консультування і навчання безробітних новим професіям та спеціальностям; квотування робочих місць тим, хто об'єктивно не здатен конкурувати на рівних на ринку праці, організації і сприяння розширенню сфери докладання праці; стримання масових звільнень і запобігання масовому

безробіттю; розвитку і раціоналізації фінансування заходів щодо цілеспрямованого розвитку ринку праці і підвищення рівня продуктивної зайнятості населення; розробки і наукового обґрунтування заходів державної політики зайнятості населення та контролю за їх реалізацією» [12, с. 58].

Т. А. Федотова вважає, що основне завдання інститутів інфраструктури ринку праці, з погляду економічної теорії, – «...мінімізувати трансакційні витрати, тобто, якщо мова йде про регулювання ринку праці, – скоротити витрати часу, матеріальних та фінансових ресурсів на пошук працівником підходящого місця, а роботодавцем – підходящого працівника». Тому однією з найважливіших функцій інфраструктури ринку праці, на думку вченого, є подолання «непрозорості» ринку, недосконалості інформації, яку мають працівники і роботодавці, тому що саме відсутність інформації призводить до зростання трансакційних витрат. «Найбільш розповсюдженими формами здійснення цієї функції на макро- і мікрорівнях є: створення банків даних по вакансіях з урахуванням вимог до професійно-кваліфікаційного рівня працівників, науковий аналіз поточного стану ринку праці і прогноз перспектив його розвитку, рекламно-видавнича профорієнтаційна діяльність, удосконалювання відбірних тестів на профпридатність потенційних працівників і абітурієнтів відбірних професійних навчальних закладів, визначення на основі новітніх досягнень психології, фізіології, ергономіки типових «сигналів», що дозволяють скоротити витрати при найманні і т. ін.» [13, с. 135-136].

Як виявилось в результаті дослідження, кожен вчений має свій індивідуальний підхід, тому в умовах функціонування ринкової економіки досить проблематично дати єдине універсальне формулювання суті інфраструктури ринку праці та визначити її функції.

Існує думка, що інститути ринку праці є багатофункціональними. Так, А. А. Зацарініна вважає, перш за все, «...вони формують «правила гри», які структурують і упорядковують дії економічних агентів, по-друге, виступають в якості зовнішньої норми, яка призначена для примусу людей (закони, нормативні акти), по-третє, представлені як структури, що регулюють поведінку людини і направлені на скорочення трансакційних витрат суспільства. Якщо ринок здійснює регулювання дій економічних агентів, спираючись на принцип раціональності, а прагнення до економічної раціональної поведінки максимізує прибуток фірм або корисність домогосподарств, то інститути, як регулятори, ґрунтуються на рольових відносинах. Суть рольового механізму проявляється в тому, що певному статусу індивіда на ринку праці відведена відповідна роль з набором поведінкових реакцій. При реалізації взаємних очікувань забезпечується економічна і соціальна взаємодія у формі співпраці. Інакше виникають соціальні конфлікти, зростає соціальна напруга» [14].

Поліфункціональність, як економічна категорія, спираючись на матеріали вільної енциклопедії – Вікіпедії, походить від грецького слова *poly* – багато і функція, та означає поєднання різних функцій в

одному співзвуччі.

І. В. Зосименко теж переконана, що інфраструктура ринку праці, як його складова частина, є «...поліфункціональною системою, що здатна використовувати різні організаційні форми та методи забезпечення зайнятості населення і соціального захисту; інститути й організації інфраструктури створюють правові, фінансово-економічні та інформаційні механізми регулювання ринку праці; взаємодія інститутів і механізмів повинна бути спрямована на створення сприятливих умов для досягнення ефективної зайнятості» [15, с. 300].

Дослідниця В. О. Рубежанська під інфраструктурою регіонального ринку праці (РРП) розуміє «...поліфункціональне утворення в окремому регіоні, яке включає в себе державні та недержавні інститути, які сприяють найефективнішому регулюванню попиту, пропозиції, ціноутворення на ринку праці. Причому такі утворення працюють за допомогою певних законодавчих, соціально-правових та економічних норм, які визначені на державному та регіональному рівнях». На жаль, дослідниця в своїй роботі [16, с. 587] чітко не окреслює функції інфраструктури РРП, а лише виокремила функцію коригування інфраструктурою процесів управління РРП, що сприяє повній та ефективній реалізації усіх функцій РРП.

Ми поділяємо думку вчених, що сучасний реконструктивний соціально-економічний розвиток регіонів України, а відповідно й регіональних ринків праці «має бути інтровертним, інклюзивним та

інноваційним» [17, с. 81]. Тому, на наше переконання, інфраструктура РРП в умовах нової траєкторії сталого суспільного розвитку – це нова поліфункціональна система взаємодіючих інституційних суб'єктів з відведеними їм багатогранними функціями, та об'єктів відносин, яка, під впливом глобалізації, Четвертої ІТР, використовуючи новітні ІКТ, спираючись на індивідуальне, сукупне та скоординоване знання, корегуючи підходи до управління, безперервно технологічно та інституційно самовідновлюється, перебудовується, модернізовуючи старі, вчасно звільняється від неефективних елементів, розбудовує нові стійкі та міцні інфраструктурні ланки, що орієнтуючись на інклюзивні запити суспільства, виходячи з реальних можливостей та пріоритетним використанням власного наявного ресурсного потенціалу регіону, створює якісно нові умови господарювання для досягнення ефективної зайнятості, формує нові цінності в українських громадян, як економічно активних особистостей з духовними, інтелектуальними та фізичними характеристиками, що відповідають вимогам соціуму до якісних параметрів сучасної робочої сили регіону, створює рівні умови для розвитку людського капіталу, забезпечує гідне, комфортне та безпечне середовище, забезпечує соціальний захист всіх членів суспільства.

Авторами систематизовано функції інфраструктури регіонального ринку праці (ІРРП) на етапі інноваційних зрушень в економіці України, табл. 1.

Таблиця 1

Функції інфраструктури регіонального ринку праці (ІРРП) на етапі інноваційних зрушень в економіці України

Функція	Зміст
Загальні функції	
Регулююча	Регулює інноваційний розвиток РРП
Забезпечувально-обслуговуюча	Здатність гнучко та чітко обслуговувати РРП, впливаючи на матеріально-технічне, фінансове, кадрове, організаційно-інформаційне, нормативно-правове, наукове та інше забезпечення для покращення реалізації основних напрямів державної політики у сфері зайнятості населення і трудової міграції в межах регіону і сприяння досягненню високого рівня життя населення;
Координаційна	Передбачає координацію умов взаємодії економічних суб'єктів та агентів РРП в процесі формування і реалізації державної регіональної політики, взаємоузгодження політики регіону з політикою розвитку окремих галузей та сфер в Україні;
Розподільна	Передбачає перерозподіл робочої сили між територіями за професіями, кваліфікацією, соціальними групами населення, видами економічної діяльності; реалізується через організації, які є «колективними» економічними «гравцями» та обмежують дії окремих економічних суб'єктів;
Мотиваційна	Передбачає створення умов для: реалізації економічної, юридичної та ціннісної мотивації зайнятості на регіональному ринку праці; забезпечення ефективної зайнятості населення регіону; активізації до інноваційної трудової діяльності всіх верств населення на територіальному рівні;
Кон'югаційно-інтеграційна	Здатність забезпечувати посилення складного характеру як вертикальної взаємодії між поліфункціональною інфраструктурою РРП та окремими елементами глобальної, національної і локальної інфраструктури ринку праці; так і горизонтальної взаємодії між елементами інфраструктури РРП та новими конструкціями інфраструктури ринку праці на індивідуальному рівні з приводу пошуку ефективних рішень, створення цінностей, необхідних людям, реалізації своїх переваг на основі компромісів і в інтересах всього суспільства;
Специфічні (власні незамінні) функції	
Прогностична	Дослідження світових трендів у соціально-трудовій сфері, визначення контурів розвитку ринку праці в регіонах України; розробка стратегічного прогнозу попиту та пропозиції на ринку праці в розрізі професійно-кваліфікаційних груп на всіх територіальних рівнях; а також

	упровадження властивого кожному суб'єкту регіональної політики інструментарію впливу на регіональний розвиток;
Інформаційна	Здатність створити сучасну технічну базу з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ), яка дозволить організовувати сучасний процес пошуку, створення, нагромадження, обробки, оцінки, захисту та передачі потоків інформації щодо потреб, умов найму, якості та ефективного використання робочої сили і робочих місць, рівня заробітної плати, скерувавши їх (потoki) до правил і норм, застосування яких заощадить ресурси, час користувачів, знизить невизначеність в ситуації вибору індивідами – напрямку виду діяльності, професії, необхідної кваліфікації майбутніх працівників, забезпечивши позитивний ефект взаємодій в умовах концентрації індивідуальних та колективних зусиль на принципах інформаційної відкритості управління та доступності;
Інноваційна	Здатність запустити процес симбіотичної творчості та полі суб'єктності в сфері інклюзивного зростання економіки регіонів України та інноваційного розвитку РРП, який орієнтується на створення та використання для соціуму нових цінностей у світі праці; формування сучасного прогресивного ставлення до вибору інноваційних цінностей у сфері праці; забезпечення умов щодо залучення інноваційної праці як форми реалізації людського компоненту інтелектуального капіталу;
Селективна	Селекція інноваційної праці за професіями та видами економічної діяльності; селекція інноваційних організаційно-правових форм управління елементами ІРРП;
Доповнюючі (делеговані) функції	
Функція нової якості бачення цілей, завдань, векторів розвитку та нагромадження	Здатність визначати розширене чітке уявлення у пересічних громадян та фахівців нового поліфункціонального змісту інфраструктури РРП з ефективним розподілом повноважень і врахуванням особливостей філософії її економічних суб'єктів, які підтримують мету, вектори майбутньої якісної зміни, використовують єдиний інструментарій для її досягнення, забезпечуючи зміну існуючих культурних стереотипів, формуючи сприятливу, доброзичливу творчу атмосферу, мотивацію, єдиний еталон цінностей, реалізуючи ідею суспільного консенсусу, закріплюючи ентузіазм, креативність та інноваційність, психологічну впевненість та командний дух.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз фахової літератури дозволив виявити численні традиційні функції, які притаманні інфраструктурі ринку праці. Виявлено, що поліфункціональність є важливою та бажаною ознакою інфраструктури регіонального ринку праці на етапі інноваційних зрушень в економіці України. Проведене нами дослідження показує, що наповнення сучасної інфраструктури регіонального ринку праці включає

базові (основні) й допоміжні економічні суб'єкти, які спроможні виконувати: загальні (цільові), специфічні (власні, незамінні) й доповнюючі (делеговані, посередницькі) функції. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення досвіду функціонування інфраструктури регіонального ринку праці у високо розвинених країнах світу з метою формування рекомендацій прикладного характеру як основи для стійкого, інклюзивного, інтровертного та інноваційного розвитку регіональної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про зайнятість населення [Електронний ресурс]: закон України від 1.03.1991 р. № 803-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803-12>.
2. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Механізми регулювання регіонального ринку праці: зб. наук. пр. – Львів, 2002. – Вип. 3 (XXXIV). – 399 с.
3. Брич, В. Я. Регіональний ринок праці / В. Я. Брич. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 204 с.
4. Нижник, В. М. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Нижник В. М. – Хмельницький: ХНУ, 2006. – 321 с.
5. Марченко, І. С. Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України: [монографія] / І. С. Марченко. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2013. – 150 с.
6. Богиня, Д. П. Основи економіки праці: навч. посіб. для студ. екон. спеціальностей / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – К.: Знання-Прес, 2000. – 313 с.
7. Мазурок, П. П. Трансформація інститутів ринку праці в економіці України / П. П. Мазурок // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації: матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конф. – Полтава: Скайтек, 2007. – Том 1. – С. 41-45.
8. Мазурок, П. Методологічні та інституціональні основи визначення інфраструктури ринку праці України / П. Мазурок // Україна: аспекти праці. – 2005. – № 1. – С. 17-22.
9. Беленький, П. Ю. Інфраструктура ринку праці (глобалізаційні та регіональні аспекти) / П. Ю. Беленький, В. Б. Люткевич; НАН України, Ін-т регіон. досліджень; відп. ред. П. Ю. Беленький. – Львів, 2004. – 121 с.
10. Гашо, І. А. Інфраструктура ринку труда и характеристика ее элементов / И. А. Гашо, И. И. Лагунова // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2007. – № 1, часть 2. – С. 71-76.

11. Дружинина, В. В. Теоретическое обоснование параметров местного рынка труда / В. В. Дружинина // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : зб. наук. пр. – Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2013. – Вип. 1. – Т. 1. – С. 89-92.
12. Чернявська, О. В. Ринок праці / О. В. Чернявська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 522 с.
13. Федотова, Т. А. Ринок праці: навч. посіб. / Т. А. Федотова. – Дніпро: Вид-во ДНУ, 2012. – 184 с.
14. Зацарина, А. А. Влияние институтов на развитие и функционирование рынка труда / А. А. Зацарина // Вестник. – 2007. – № 17 (3). – С. 12-16.
15. Зосименко, І. В. Ринок праці і зайнятість населення в сучасній економіці / І. В. Зосименко. – К.: Освіта, 2003. – 368 с.
16. Рубежанська, В. О. Функції та ключові напрями управління регіональним ринком праці / В. О. Рубежанська // Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 7. – С. 582-589.
17. Білорус, О. Г. Теорія безпечного економічного розвитку / О. Г. Білорус // Економіка України. – 2018. – № 2 (675). – С. 79-82.

REFERENCES

1. Pro zainiatist naselennia: zakon Ukrainy vid 1.03.1991 r. № 803-XII [On Employment of the Population: Law of Ukraine]. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/803-12> [in Ukrainian].
2. Sotsialno-ekonomichni doslidzhennia v perekhidnyi period [Socio-economic research in the transition period]. Mekhanizmy rehuliuвання rehionalnoho rynku pratsi: zb. nauk. pr. – Mechanisms for regulating the regional labor market, Lviv, 3 (XXXIV), 399 [in Ukrainian].
3. Brych, V. Ya. (2003). Rehionalnyi rynek pratsi [Regional labor market]. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].
4. Nyzhnyk, V. M. (2006). Rozmishchennia produktyvnykh syl i rehionalna ekonomika: navch. posib. dlia stud. VNZ [Placement of productive forces and regional economics]. Khmelnytskyi: KhNU [in Ukrainian].
5. Marchenko, I. S. (2013). Infrastruktura pidtrymka rozvytku rynku pratsi Ukrainy [Infrastructure Support for Ukraine's Labor Market Development]. Kyiv: In-t demohrafiї ta sotsialnykh doslidzhen imeni M. V. Ptukhy NAN Ukrainy [in Ukrainian].
6. Bohynia, D. P., Hrishnova, O. A. (2000). Osnovy ekonomiky pratsi [Basics of labor economics: teach. manual for studio econ specialties]. Kyiv: Znannia-Pres [in Ukrainian].
7. Mazurok, P. P. (2007). Transformatsiia instytutiv rynku pratsi v ekonomitsi Ukrainy [Transformation of labor market institutions in the economy of Ukraine]. Sotsialno-ekonomichni transformatsii v epokhu hlobalizatsii – Socio-economic transformations in the era of globalization : Materials of the Second All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, (pp. 41-45), Poltava: Skaitek, Tom 1 [in Ukrainian].
8. Mazurok, P. (2005). Metodolohichni ta instytutsionalni osnovy vyznachennia infrastruktury rynku pratsi Ukrainy [Methodological and institutional bases for determining the labor market infrastructure of Ukraine]. Ukraina: aspekty pratsi. – Ukraine: aspects of labor, 1, 17-22 [in Ukrainian].
9. Bieliienkyi, P. Yu., Liutkevych, V. B. (2004). Infrastruktura rynku pratsi (hlobalizatsiini ta rehionalni aspekty) [Labor Market Infrastructure (Globalization and Regional Aspects)]; NAN Ukrainy, In-t rehion. Doslidzhen. Luhansk [in Ukrainian].
10. Hasho, Y. A., Lahunova, Y. Y. (2007). Ynfrastruktura ryinka truda y kharakterystyka ee elementov [Labor Market Infrastructure and Characteristics of Its Elements]. Ekonomycheskyi vesnyk Rostovskoho hosudarstvennoho unyversyteta – Economic Journal of the Rostov State University, 1, 2, 71-76 [In Russian].
11. Druzhynina, V. V. (2013). Teoretycheskoe obosnovanye parametrov mestnogo ryinka truda [Theoretical substantiation of the parameters of the local labor market]. Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti – Theoretical and practical aspects of economy and intellectual property, Mariupol: DVNZ «PDTU», 1, 1, 89-92 [in Ukrainian].
12. Cherniavska, O. V. (2013). Rynek pratsi [Labor market]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].
13. Fedotova, T. A. (2012). Rynek pratsi [Labor Market]. Dnipro: Vyd-vo DNU [in Ukrainian].
14. Zatsarinina, A. A. (2007). Vliyanie institutov na razvitie i funktsionirovanie ryinka truda [The Influence of Institutions on the Development and Functioning of the Labor Market]. Vestnik – Herald, 17 (3), 12-16 [In Russian].
15. Zosymenko, I. V. (2003). Rynek pratsi i zainiatist naselennia v suchasni ekonomitsi [Labor market and employment in the modern economy]. Kyiv: Osvita [in Ukrainian].
16. Rubezhanska, V. O. (2016). Funktsii ta kliuchovi napriamy upravlinnia rehionalnym rynkom pratsi [Functions and key directions of management of the regional labor market]. Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society, 7, 582-589 [in Ukrainian].
17. Bilorus, O. H. (2018). Teoriia bezpechnoho ekonomichnoho rozvytku [The theory of safe economic development]. Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine, 2 (675), 79-82 [in Ukrainian].

Зуб Мария Ярославовна, Шулика Дана Артёмовна. ПОЛИФУНКЦИОНАЛЬНОСТЬ ИНФРАСТРУКТУРЫ РЕГИОНАЛЬНОГО РЫНКА ТРУДА НА ЭТАПЕ ИННОВАЦИОННЫХ СДВИГОВ В ЭКОНОМИКЕ УКРАИНЫ

Нынешнее состояние инфраструктурного обеспечения рынка труда в регионах Украины характеризуется

незавершенностью реформ его структурно-функциональной организации, несовершенным функционалом, замедлением процессов оптимизации, которая тормозит своевременное решение проблем занятости и повышения уровня жизни населения. Следовательно, возникла необходимость активизации функциональной деятельности всех элементов инфраструктуры регионального рынка труда, разработки их новых функций, адекватных инновационно-информационной модели развития экономики. Цель статьи – обосновать сущностное наполнение современной инфраструктуры регионального рынка труда как полифункциональной системы и усовершенствовать ее функции в условиях инновационного развития регионов Украины. Исследование цели предусматривает использование методов исторического анализа, индукции и дедукции. В статье выяснены исторические условия становления, формирования и развития базовых элементов инфраструктуры национального рынка труда в период после 1991 г. в связи с осуществляемой политикой реформ. Исследованные проблемы противоречивого и медленного становления институциональной базы реализации политики регулирования рынка труда и недостаточного использования на практике в совместно-раздельной деятельности инфраструктурных звеньев функции координации, распределительной и мотивационной функций в системе организации трудоустройства на национальном и региональном уровнях. Научная новизна исследования заключается в формулировке авторской трактовки «инфраструктуры регионального рынка труда» как новой полифункциональной системы взаимодействующих институциональных субъектов с соответствующими и многогранными функциями, которая, под воздействием глобализации, используя новейшие технологии, опираясь на индивидуальное, совокупное и координированное знание, корректируя подходы к управлению, непрерывно технологически и институционально самовосстанавливается, перестраивается, модернизируя старые, вовремя освобождается от неэффективных элементов, развивает новые стойкие и крепкие инфраструктурные звенья, которые ориентируясь на инклюзивные запросы общества, исходя из реальных возможностей и приоритетного использования собственного имеющегося ресурсного потенциала региона, создает качественно новые условия ведения хозяйства для достижения эффективной занятости, формирует новые ценности украинских граждан, создает равные условия для развития человеческого капитала, обеспечивает достойную, комфортную и безопасную среду, обеспечивает социальную защиту всех членов общества. Практическая значимость заключается в разработке, систематизации и применении общих (целевых), специфических (собственных незаменимых) и дополняющих (делегированных, посреднических) функций инфраструктуры регионального рынка труда как основы для устойчивого, инклюзивного, интровертного инновационного развития региональной экономики.

Ключевые слова: полифункциональность, институты рынка труда, инфраструктура регионального рынка труда, функции инфраструктуры рынка труда, функции регионального рынка труда.

Zub Mariya Ya., Shulika Dana A. POLYFUNCTIONALITY OF THE INFRASTRUCTURE OF THE REGIONAL LABOR MARKET IN THE STAGE OF INNOVATIVE SHIFTS IN THE ECONOMY OF UKRAINE

The current state of the infrastructural provision of the labor market in the regions of Ukraine is characterized by reform incompleteness of its structural and functional organization, imperfect functional, deceleration of optimization processes, which impede timely resolution of employment problems and raising of the living standards of the population. Consequently, there is a need to intensify the functional activities of all elements of the regional labor market infrastructure, the development of their new functions, adequate innovation and information model of economic development. The purpose of the article is to substantiate the essential filling of the modern infrastructure of the regional labor market as a polyfunctional system and to improve its functions in conditions of innovative development of regions of Ukraine. The research of the purpose involves the use of methods of historical analysis, induction and deduction. The article analyzes the historical conditions for the incipience, formation and development of the basic elements of the infrastructure of the national labor market in the period after 1991 in connection with the policy of reforms. The problems of the contradictory and slow incipience of the institutional basis for the implementation of the labor market regulation policy and the lack of practical application in jointly-divided activities of the infrastructure units of function of coordination, distribution and motivation functions in the system of organization of labor use at the national and regional levels have been investigated. The scientific novelty of the study is a formulation of the author's interpretation of "infrastructure of the regional labor market" as a new polyfunctional system of interacting institutional actors with the multifaceted functions, which, under the influence of globalization, using the latest technologies, based on individual, cumulative and coordinated knowledge, adjusting approaches to management, continuously technologically and institutionally self-heals, rebuilds, modernizing the old ones, timely releasing from ineffective elements, builds new stable and strong infrastructural units that focusing on the inclusive demands of the society, based on real opportunities and the priority use of its own available resource potential of the region, create qualitatively new business conditions for effective employment, form new values for Ukrainian citizens, create equal conditions for development of human capital, provide a decent, comfortable and safe environment, provide social protection for all members of society. Practical significance is the development, systematization and application of general (target), specific (own and irreplaceable) and complementary (delegated, intermediary) functions of the regional labor market infrastructure as the basis for sustainable, inclusive, introvert and innovative development of the regional economy.

Key words: polyfunctionality, labor market institutions, infrastructure of the regional labor market, functions of the labor market infrastructure, functions of the regional labor market.

Одержано 10.10.2018 р.